



1. Midrash, Bereishit Rabbah 98:7

"גור אריה יהודה", מלמד שנתן לו גבורה של ארי וחוצפה של גוריו. "מטרף בני עלית", מטרפו של יוסף עלית ונתעלית. "Yehudah is a young lion" – This teaches that he gave him the might of a lion and the nerve of its young. "From predation, my son, you arose" – From predation of Yosef you arose and were elevated, from predation of Tamar you arose and were elevated.

23:16-18 Dovid and Yehonatan's last meeting (continued)

2. Radak to Shemuel I 23:18

לפני ד' - אורים ותומים שהיו שם עם אביתר הכהן, או פירו' שהקל יתברך יהיה עד בין שניהם:
"Before Gd" – The *urim v'tummim* which were there with Evyatar haKohen. Or it means that Gd should be witness between the two of them.

3. Prof. Yehuda Kil, Daat Mikra to Shemuel I 20:17, from Prof. Moshe Tzvi Segal

ומסתבר שדוד בעדינות נפשו, ומתוך קשרי נפשו עם יהונתן, לא רצה להתחסס לדברי יהונתן, כאלו הוא, ולא יהונתן, יהיה המלך הבא. And it is logical to suggest that David, with his sensitive spirit and due to his bonds of love with Yehonatan, did not wish to respond to Yehonatan's words, as though he, and not Yehonatan, would be the next king.

4. Rabbi Amnon Bazak, Perek 23 (2) – דוד בין מדבר זיף לעין גדי

הצעתו של יונתן יכלה להיות ביטוי אידאלי לשילוב בין בית שאול ובית דוד, ובמבט רחב יותר בין בנימין ויהודה, בני רחל ובני לאה. אלא שכדי להגשים אחדות זו, יש צורך בקצת יותר מאשר כריתת ברית. גם כאן, כמו בפרק כ', מדגיש המקרא את סיומו של המפגש: "וַיָּשָׁב דָּוִד בַּחֲרָשָׁה וַיְהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ". יונתן כרך את גורלו בגורל שאול, ולא הצטרף לדוד, ועל כן לא זכה להגשים את חלומו.

Yonatan's proposal could have been an ideal expression of a blending of the house of Shaul and the house of David, and in a broader perspective of Binyamin and Yehudah, sons of Rachel and sons of Leah. But to make this unity a reality, there was a need for a little more than executing a covenant. Here, too, like in Chapter 20, the text emphasizes the end of the meeting: "And David dwelled in the forest, and Yehonatan went home." Yonatan tied his fate to the fate of Shaul and did not join David, and therefore he did not merit to make his dream a reality.

5. Malbim to Shemuel I 23:18

ובודאי היה דעת דוד לצאת מחרשה אל מקום אחר, אבל מפני סבה שנוכיר בסמוך (שבא יהונתן אליו) נשאר שם:
And certainly, David intended to leave the forest for another site, but because of the reason we will mention shortly (that Yehonatan came to him), he remained there.

6. Ralbag to Shemuel I 23:18

נשען דוד בברית יהונתן עמו שלא יגלה מקומו לאביו...
David relied upon the covenant of Yehonatan with him, that he would not reveal his location to his father...

7. David and Yehonatan's son Mefiboshet

- Shemuel II 9 David takes care of Mefiboshet
- Shemuel II 16 Trouble, with a false accusation by Tziva, servant of Mefiboshet
- Shemuel II 19 Fallout from David's acceptance of the false accusation
- Shemuel II 21 David spares Mefiboshet from the Givonim

23:19-23 Zif reports Dovid's location to Shaul

8. Zif

- From Kaleb ben Yefuneh Divrei haYamim I 2:42 and 4:16
- South of Chevron <https://www.google.com/maps/@31.4994612,35.1052759,13z>
- Pottery handles http://www.lmlk.com/research/lmlk_plax.htm

9. Tehillim 54 David's reaction

10. Radak to Shemuel I 23:22

בעוד שהיה עמי היה אומר לי - כשהייתי שואלו איך היה מכה בפלשתים כל כך ואיך היה נשמר מהם - והיה אומר לי כי ערום יערים הוא ובערמות ובתחבולות היה בא עליהם שלא היו נשמרים ממנו. כן עתה הוא עושה, מראה עצמו במקום זה כדי שנבקש אותו שם, ומחר יהיה במקום אחר.

While [David] was still with me, he told me - when I asked him how he was so successful in striking the Philistines and how he safeguarded himself from them – he told me that he would be clever, and with cleverness and strategies he attacked them when they weren't on guard against him. So too he did now, acting as though he was in this place so that we would seek him there, and tomorrow he was elsewhere.

23:24-29 Dovid and Shaul are saved by a Philistine attack

11. Radak to Shemuel I 23:24

אלה הזיפים הבאים אל שאול, הלכו אל זיף. לפני שילך שם שאול הלכו הם לחפש המקום שהיה שם דוד באמת, ושבו אל שאול. והכתוב לא ספר התשובה, אבל אחר שאמר "וילך שאול ואנשיו" ידענו כי הזיפים שבו אליו טרם לכתו:

These Zifites who came to Saul now went to Zif. Before Saul went there, they went to find the place where David was truly located, and then they returned to Saul. The text did not report their return, but since it said, "And Saul and his men went," we know that the Zifites returned to him before he went.

12. Radak to Shemuel I 23:26

אעפ"י שאמר "שאול מצד ההר מזה," כיון שראו כי רצה לברוח סבבו הם הסלע, ולא היה להם אלא לתפשם כשבא המלאך אל שאול בסבת נורא עלילות...

Even though it said "Shaul was beside the mountain here," when he saw that [David] intended to flee they circumnavigated (surrounded?) the rocks. They only needed to capture [David's men], when the *malach* came to Saul because of the Divine planner...